

واکنش ها نسبت به آزادسازی مجدد قلیان

با آخرین پنجه افکنی دولت با دیوان عدالت اداری، فعلا قهوه خانه ها از تیررس قانون جامع کنترل دخانیات خارج شده اند ...

جام جم آنلاین: با آخرین پنجه افکنی دولت با دیوان عدالت اداری، فعلا قهوه خانه ها از تیررس قانون جامع کنترل دخانیات خارج شده اند و در نتیجه طی روزهای اخیر، دوباره استعمال قلیان در قهوه خانه ها آزاد شد. از اولین اقدام جدی دولت برای جمع آوری قلیان ها تا به امروز، نزدیک به چهار سال گذشته است. در طی این مدت نیز هر روز شاهد واکنش ها و اظهار نظره‌ای مختلفی از سوی مسوولان ذیربط بوده ایم.

تهدید به جمع آوری و سپس آزاد گذاشتن دوباره استعمال قلیان در قهوه خانه ها، به داستان تکراری این روزها بدل شده است. به گونه ای که در چند روز گذشته و در آخرین اقدام موازی، شاهد بودیم که مصوبه جدید دولت، رای دیوان عدالت اداری را نقض کرد و در واقع، این بار قلیان به طور رسمی و قانونی، میخس را محکم تر بر زمین قهوه خانه ها کوبید.

از اولین اقدام جدی دولت برای جمع آوری قلیان ها تا به امروز، نزدیک به چهار سال گذشته است. در طی این مدت نیز هر روز شاهد واکنش ها و اظهار نظره‌ای مختلفی از سوی مسوولان ذیربط بوده ایم.

مخالفان مصوبه جدید دولت از معضلات اجتماعی و بیماری های جسمی ناشی از استعمال قلیان سخن می گویند اما موافقان معتقدند که جمع آوری قلیان از قهوه خانه ها، تاثیری در کاهش مصرف توتون و تنباکو نخواهد داشت. آن ها بر این باورند که حذف قلیان از قهوه خانه ها، تنها موجب می شود افرادی که از راه فروش یا عرضه قلیان امرار معاش می کنند، به خیل بیکاران کشور اضافه شوند.

در حقیقت، این گزارش نگاهی است بی طرفانه به استدلال هایی که هر دو گروه موافق و مخالف مصوبه جدید دولت در خصوص آزادسازی قلیان در قهوه خانه ها مطرح کرده اند و قضاوت نهایی درباره این گزارش نیز مثل همیشه با مخاطبان فهیم «جام جم آنلاین" خواهد بود.

با حذف قلیان، هزاران سرپرست خانواده بیکار می شوند

عباس علایی، رئیس اتحادیه قهوه خانه های سنتی استان تهران در گفتگو با خبرنگار جام جم آنلاین ضمن دفاع محکم از آزاد شدن مجدد قلیان در قهوه خانه ها و ابراز خشنودی از مصوبه جدید دولت، عنوان کرد: در هر جای دنیا هم که نگاه کنید، همواره یک سری مکان های خاص را برای افراد دخانی در اداره ها و دیگر ساختمان های عمومی تعیین می کنند که مخصوص استعمال دخانیات است. در کشور ما هم قهوه خانه های سنتی همان نقش را دارند.

"حرف من این است که اگر قلیان ها باید از قهوه خانه ها جمع شود، پس چرا شرکت های دخانیات در داخل کشور به تولید توتون و تنباکو می پردازند و حتی از صادرات توتون هم صحبت می کنند!"

وی با تاکید بر این که به هیچ وجه اهل کشیدن قلیان نیست، ادامه داد: قلیان بخشی از فرهنگ کهن ایرانی است که قدمتی بیش از 800 سال دارد. به نظرم صحبت از جمع آوری قلیان در قهوه خانه ها، بحث درستی نیست. اگر واقعا می خواهیم قلیان را از زندگی مردم حذف کنیم ابتدا باید در بین جوانان فرهنگ سازی کنیم وگرنه با اجبار نمی توان یک عادت را از ذهن مردم پاک کرد.

"آخر کسی را که به زور به قهوه خانه نمی برند و اگر مسوولان می خواهند که مردم قلیان نکشند، راهش اطلاع رسانی صحیح و فرهنگ سازی است."

علایی، حذف قلیان از قهوه خانه ها را مساوی با بیکار شدن هزاران سرپرست خانواده دانست و تصریح کرد: شما فکرش را نکنید که درحال حاضر، حداقل دو میلیون نفر در کشور ما به طور مستقیم یا غیر مستقیم از قلیان، نان می خورند. حتی در برخی از قهوه خانه های کشور شاهد هستیم که نزدیک به 150 کارگر در یک مجموعه کار می کنند.

"اگر قلیان را از قهوه خانه ها حذف کنیم، مطمئن باشید صاحب قهوه خانه، کارگر قهوه خانه، فروشنده تنباکو، فروشنده قلیان، پیک موتوری، چای فروش و صدها هزار نفر که شغلشان به نوعی به قلیان مربوط است، از کار بیکار می شوند."

رئیس اتحادیه قهوه خانه های سنتی استان تهران، با بیان این که هیچ جایگزینی برای قلیان در قهوه خانه ها وجود ندارد، اظهار داشت: عده ای می گویند که باید یک جایگزین مناسب برای قلیان پیدا کنیم اما واقعا هیچ جایگزینی نمی توان برای قلیان در قهوه خانه ها پیدا کرد. استعمال قلیان، منع شرعی ندارد و برخورد فیزیکی برای جمع آوری قلیان هم که جواب نمی دهد.

اگر قلیان را از قهوه خانه ها حذف کنیم، مطمئن باشید صاحب قهوه خانه، کارگرفته خانه، فروشنده تنباکو، فروشنده قلیان، پیک موتوری، چای فروش و صدها هزار نفر که شغل شان به نوعی به قلیان مربوط است، از کار بیکار می شوند "برخلاف تبلیغات منفی که متأسفانه گاه در گوشه و کنار دیده می شود، قهوه خانه داران انسان های بی سواد یا طرد شده از جامعه نیستند بلکه آن ها انسان های شریف و زحمتکشی هستند که هیچ فشار مالی هم به دولت وارد نمی کنند و با تمام توان، بارمعیشت خانواده هایشان را به دوش گرفته اند."

درچهاردیواری قهوه خانه ها، راحت تریم!

دودهای سفید را به شکل دایره های ممتد و اشکال گوناگون از دهانش بیرون می دهد و دوستانش مثل بمب صوتی از خنده منفجر می شوند. همه تشویقش می کنند و از او می خواهند دوباره این کار را انجام دهد.

ابتدا ناز و عشوه ای می آید و بالاخره قبول می کند که شلنگ قلیان دو سیب را مدیریت کرده و بازی دود را برای خنده رفقا تکرار کند.

وقتی نزدیک اش می شوم و می گویم خبرنگارم، بلافاصله گارد می گیرد و با لحن قهوه خانه ای می گوید: داداش! نکنه اومدی به همین نیمچه تفریح ما گیر بدی؟

فرکانس صدایش را کمی می کنم و با لحنی مشابه می گویم: نه داداش. من چیکارم که گیر بدم؟ این جا رئیس تویی و ماییم که مهمون ناخونده ایم.

لبخندی نثارم می کند و گویی از این تعارفم، حساسی هض برده است. "مهمون چیه رفیق. صاحب خونه ای. غلام ادبتم."

بلافاصله به شاگرد قهوه خانه ای با لحنی شدید و سنگین دستور می دهد: واسه این خبرنگاره قلیون بیار به حساب من. سبک بذار. آقا تازه کاره!

هرچه اصرار می کنم که فقط آمده ام حرف بزنیم، مدام آن را پای تعارف ام می گذارد وبالاخره قلیان سبک من آماده قل قل کردن می شود.

سعید حجتی، سن و سالش از عدد 20 هم تجاوز نمی کند و پشت سر هم ذغال های روی قلیان را می چرخاند تا به قول خودش بهتر کام بدهد.

می پرسم شنیده ای که دیگر قلیان کشیدن در قهوه خانه ها کاملا آزاد و قانونی شده است، کمی تعجب می کند و با چشم های گرد شده می پرسد: یعنی چی؟ مگر قبلا آزاد نبود؟
"من با آزاد و غیر آزاد شدن قلیان کار ندارم. خلاف که نکردیم. قلیان را همه می کشند."

کمی که صمیمی می شویم می پرسم: نکند همیشه خدا اینجایی؟ بازدمش را بیرون می دهد و با همان لحن قبلی اش می گوید: بیشتر به وقت و حسش ربط داره. من که دیپلم ردی ام و باید واحدهایم را پاس کنم. اینجا که می آیم فقط می خواهم یک کم از حال و هوای درس و مدرسه بیرون بیایم.

می گویم که اصلا انصافا درس هم می خوانی؟ زیر خنده می زند و صادقانه می گوید: وجدانا درس خوان اونجوری نیستم ولی تا حالا شاگرد تنبل کلاس هم نبودم. قلیون کشیدن بیشتر برایم یک جورتفریح سالم و شاید نوعی وقت تلف کردن حلاله! امثال شماها در اینترنت و کامپیوتر، اوقات فراغتتان را می گذرانید و با این جور چیزا رفقایتان را پیدا می کنید ولی ما درچهاردیواری قهوه خانه ها، راحت تریم!

شما فکر کنید اگر همین قلیان و قهوه خانه هاهم نباشد، دیگر کمتر جایی باقی می ماند که یک جوان ایرانی بتواند در آن لحظاتی شاد را سپری کند. کمی آن طرف تر و بر روی یکی از میزهای قهوه خانه، 6 پسر نوجوان به یک بلوتوث موبایل گوش می کنند و چند نفر از

آن‌ها از شدت خنده بر روی صندلی‌های رنگ و رو رفته‌ی قهوه‌خانه پخش می‌شوند.

روی میزی دیگر چهار جوان هم سن و سال شطرنج بازی می‌کنند و هر کسی هم که از راه می‌رسد برای حرکت‌های بعدی به رفیقش مشاوره می‌دهد! یک گروه سه نفره هم به نوبت برای همدیگر لطیفه تعریف می‌کنند و مسابقه‌شان تازه گل گرفته است.

صاحب کهنسال این قهوه‌خانه در یکی از مناطق جنوب تهران می‌گوید: به نظر من این‌جا یک مکان تاریخی است که فرهنگ ایرانی را زنده نگه داشته است. حتی شنیده‌ام که بسیاری از متفکران و شعرای قدیمی ایران هم در گذشته، قلیان کشیده‌اند و به نظرم اگر در مصرفش زیاده روی نکنند و همه وقت‌شان را پای قلیان نگذارند، قلیان تأثیربندی درآینده جوان نخواهد داشت.

"شما فکر کنید اگر همین قلیان و قهوه‌خانه‌ها هم نباشد، دیگر کمتر جایی باقی می‌ماند که یک جوان ایرانی بتواند در آن لحظاتی شاد را سپری کند. بماند که بارها شده است که از ورود افراد معتاد به قهوه‌خانه جلو گیری کرده‌ام و به هیچ کسی هم اجازه هیچ حرکت زشت و خلاف ادب را در این مکان نمی‌دهم."

قلیان؛ زنگ خطری خاموش برای بنیان خانواده‌ها

دکترحمید شاکری زاده، کارشناس علوم اجتماعی در گفتگو با خبرنگار ما معتقد است که اثرات زیانبار اجتماعی و ذهنی قلیان، تا سال‌های سال در درون لایه‌های مختلف جامعه باقی می‌ماند و فرد را به یک وابسته کامل تبدیل می‌کند.

"گاه نوجوان در سنین 15 یا 16 سالگی با خانواده‌اش قلیان می‌کشد و بسیاری از خانواده‌ها نه تنها او را از این کار منع نمی‌کنند بلکه همراهی خانواده با او موجب می‌شود که نوجوان قلیان کشیدن را رفته رفته به عنوان هنجاری طبیعی فرض کند."

وی قلیان کشیدن را دم‌دستی‌ترین نوع نمایش استقلال نوجوان دانست و ادامه داد: نوجوان با ابزارهای مختلف تلاش می‌کند تا استقلال خودش را به رخ دیگران بکشد و می‌خواهد با قلیان کشیدن به بقیه اثبات کند که بزرگ شده است. گاه جوان یا نوجوان تحت تأثیر برخی از دوستی‌های کنترل نشده سعی می‌کند هم رنگ جماعت شود و در نهایت به حضور مداوم در قلیان‌خانه‌ها اعتیاد پیدا می‌کند.

"متأسفانه قبح و زشتی قلیان هم دارد رفته رفته کمرنگ می‌شود و این موضوع، خود یک تهدید بزرگ و زنگ خطر خاموش برای سلامت جامعه و بنیان خانواده‌ها است."

یک جوان در قهوه‌خانه به جای آن که وقت ارزشمند خود را صرف تعالی روح و جسم نماید، به مسیری گام می‌گذارد که روزهای زندگی‌اش را پای تنباکو دود می‌کند. وی در خصوص راه‌های درمان افرادی که به شدت به قلیان سراها وابسته هستند، اظهار داشت: باید تا حد امکان وقت نوجوان یا جوان را به گونه‌ای موثر و مفید پر کرد تا رفتن مداوم به قلیان سراها را فراموش کند. به خصوص می‌طلبند که مسوولان با سازوکاری بهتر، برنامه‌های متنوع و جذاب تری را برای غنی‌سازی اوقات فراغت جوانان و نوجوانان تدارک ببینند.

"اتفاقاً من معتقدم که اثرات قلیان، دست کمی از سایر مواد مخدرسنگین ندارد. یک جوان در قهوه‌خانه به جای آن که وقت ارزشمند خود را صرف تعالی روح و جسم نماید، به مسیری گام می‌گذارد که روزهای زندگی‌اش را پای تنباکو دود می‌کند. به نظر من، در درون قهوه‌خانه‌های ایران، نه تنها تنباکو می‌سوزد، بلکه وقت و فرصت جوانی هم همراه با تنباکو دود می‌شود."

امین جلالوند خبرنگار جام جم آنلاین